

NURETTİN TOPÇU'NUN MİLLİYETÇİLİK ANLAYIŞINDA İSLÂM UNSURU

M. Zeki İŞCAN (*)

ÖZET

Nurettin Topçu, Türk Milliyetçiliği ve İslam Ahlakı arasında anlamlı bağlar kuran bir düşünürdür. Bu özelliğinden dolayı o, sadece maddi unsurlara dayanan bir milliyetçilik görüşünden uzaktır. Ama aynı zamanda o, Türklük'ten yani Anadolu coğrafyasının ve kültürünün burada yaşayan insanlara verdiği özelliklerden ayrı bir İslamcılık düşüncesine de yabancıdır.

Ona göre bir medeniyet hamlesi olan Türk Milliyetçiliğinin ruhu İslam'dır. Burada İslam'ın Şeriat tarafı ihmal edilmektedir. Çünkü din, her türlü kurumsallaşmanın üzerinde değerlendirilmektedir. Bir bilgi kaynağı olarak değil, manevi kuvvet kaynağı olarak görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Nurettin Topçu, İslam, İslam Modernizmi, Türk Milliyetçiliği, Batı Milliyetçiliği, Cemaatçilik.

Islamic Elements In Nationalism of Nurettin Topçu

ABSTRACT

Nurettin Topçu has established meaningful relations connections between Turkish Nationalism and Islamic Morals. Accordingly, he is alien to the conception of nationalism which is based on only materials aspects. Yet, at the same time, he alien to that of Islamism which diverge from Turkishness, i.e. the qualities given by Anatolian geography and culture to the people living there.

He assumes that the spirit of the Turkish Nationalism, which is a great leap forward the civilization, is Islam. Here, the legal properties (Shariah) of Islam are ignored. This is because religion is considered as deprived of all kinds of institutionalization. It is regarded not as source of informaniton, but as a spiritual support.

Key Words: Nurettin Topçu, Islam, Islamic Modernism, Turkish Nationalism, Western Nationalism, Congregational Activism.

*) Yrd.Doç.Dr.; Atatürk Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi İslam Mezhepleri Tarihi Öğr. Üyesi.
(e-mail: zekiiscan@hotmail.com)

Giriş

Nurettin Topçu, kaynağı İslam ahlâkına ve insana dayanan spiritüalist bir milliyetçilikle, Türk milliyetçiliğinde yeni bir tebliğ olarak kabul edilmiştir¹. Genel anlamda milliyetçiliğin temel özelliklerini, farklı yoğunluklarla da olsa düşüncesinin hareket noktası yapmasına rağmen Topçunun, başka bir makalede ortaya koymaya çalıştığımız yönüyle, bir İslam modernisti kimliği ile, milliyetçiliğe yeni bir soluk kazandırdığı söylenebilir.

İslam modernizminde olduğu gibi Topçu'da da ana mesele, yeni bir medeniyet inşa etmedir. Bu medeniyet, ne eski hayat şekillerine sınımsız bağlanmakla olur ne de böyle bir ihtiyacın belirmesinde temel saik batı medeniyetini aynen kabulle. Yapılacak iş, kültürü yeniden yoğurmaktır. 'Dışarıdan' alınan yaşatıcı kuvvetlerle iç benliğe dönüş, İslam modernizminin ve Topçu'nun düşüncesinin özünü teşkil etmektedir.

İslam modernizmine göre bunun için, kendi ruh yapısına göre doğru anlaşılmalı İslam, cemaatin yükünü omuzlarında hisseden mesul insan ve bu mesuliyetin doğuracağı ruh birliği, kimlik şuuru, tekamül ve diri kalmanın itici gücü olarak da otoriteli devlet, gerekli unsurlar olmaktadır².

N. Topçu bu unsurlardan yola çıkmak suretiyle milliyetçilik tezini ortaya koymaya çalışmıştır. Otoriteli devlet unsurunu bir tarafa bırakırsak Topçu, milliyetçiliğin diğer unsurlarında İslâm'ın, kendisine göre gerçek mesajından hareket etmeye çalışmıştır. Başka bir ifade ile Topçu'nun milliyetçiliğinde İslâm unsuru baskın bir rol oynamaktadır. Topçu, milliyetçilik anlayışında İslâm'ı merkeze koyma tavrıyla ve İslâm'a, belki İslâm modernizminin etkisiyle, farklı bir boyuttan bakmak suretiyle, orjinal bir söylemi temsil etmektedir.

Onun bu konudaki görüşlerini incelemeyen önce belirtmemiz gereken bir husus vardır. Topçu, milliyetçiliği bir ideolojiden ziyade hayat nizamı olarak görmesine rağmen, bazen soğuk savaş dönemi söylem tarzlarının etkisinde kalmıştır. Fakat biz bu çalışmamızda bunların çoğuna değinmeyeceğiz. Sadece milliyetçilik görüşünde İslâm'ın yoğunluğunu ölçmeye çalışacağız.

İncelememiz esnasında gördük ki Topçu'nun milliyetçiliği, bir çok açıdan zamanımızın Türk milliyetçiliği anlayışına yeni bir soluk verecek çaptadır. Entelektüel tarafının zayıflığını bariz bir şekilde hissettiğimiz milliyetçiliğin, bugün bu soluğa ihtiyacı vardır. Bunun tesirini azaltabilecek ve belli bir dönemin özellikleri sayılabilecek bazı fikirler üzerinde yoğunlaşmak, pek uygun olmasa gerektir.

1) Bkz. Orhan Okay, "Bir İdealistin Ölümü", *Nurettin Topçu'ya Armağan*, Dergah Yay., İstanbul, 1992, s. 150.

2) Bu unsurlar için bkz. Mehmet Zeki İşcan, *Muhammed Abduh'un Dinî ve Siyasi Görüşleri*, Dergah Yay., İstanbul, 1998.

Genel Olarak Milliyetçilik Anlayışı

Topçu'ya göre milliyetçilik, *millet izzet-i nefsinin* hareketlerimize hakim oluşudur. Bütün akıl ve irfan unsurlarıyla bu izzet-i nefsi, iman haline getirmektir³. Milliyetçilik, milletin kendi özgül kültürel kaynakları çerçevesinde, kendi hümanizmasını kurmasıdır. *

Milliyetçilik, milletin ruh ve bünyesine uygun olan fikir ve iradenin tespitidir⁴. Çünkü millet, fertlerin üzerinde bir realitedir⁵; muayyen bir zamanda, bir cemiyet içinde birlikte yaşayan fertlerin bütünü değildir. Cemiyetin geçmiş, gelecek ve bugünkü nesillerini kucaklayan ideal bir varlıktır, millet. Maziden gelip istikbale akmakta olan bir nehir gibidir, o⁶.

Milliyetçilik, *tabii topluma* güvenmek ve inanmaktır. Tabii toplum, sonsuzluk ve birlik düşüncelerini egemen şuur haline getirmiş ve bunu yaşayışına hakim kılmış *ruhsal toplumdur*; hepsine üstün bir ideale ferdiyetlerini feda ederek birleşen insanlar topluluğudur⁷.

N. Topçu'ya göre millet, *ahlâki bir cemaattir*. Yani hem ferde hem cemiyete üstün, sonsuzlukta karar kılan bir ideale, kendini irade ile teslim eden topluluktur⁸. Bu teslim oluşta fert, kendisine önceden hak gibi gözükken şeyleri, mütemadiyen vazife haline koyar⁹.

Milliyetçilik, çokluktan birliğe, maddeden ruha, gevşeklikten sorumluluğa geçektir. Toplumsal alanda *ene'l-hak* sırrına ermektir, *millet mistiği* olmaktır, milliyetçilik. Hz. Peygamber'in, kıyamet günü, 'ümmeî ümmeî...': 'Ümmetimi isterim!' feryadının temsil ettiği aşkı taşımaktır; 'milletim milletim' diyebilmektir, milliyetçilik.

Bu yüzden Topçu'ya göre nefsinin milletine adanmış olan insan milliyetçidir. Kendi menfaatinden önce milletin menfaatini düşünen, cemiyeti ve milleti için yaşadığına inanan, yaşamak için değil, yaşatmak için var olduğunu kabul eden insandır, milliyetçi insan¹⁰. Öz ifade ile milliyetçilik, bir vicdan ve mesuliyet seferberliğidir. Millet hayatının bütün mesuliyetini omuzlarına yüklenen kahraman bir neslin yeni bir hakimiyete başlangıç olmasıdır. Çünkü milliyetçilik, mesuliyet ahlâkına dayanan iradenin hakimiyetini esas almaktır¹¹.

3) N. Topçu, *İradenin Davası*, Hareket Yay., İstanbul, 1968, s. 41.

4) N. Topçu, *Devlet ve Demokrasi*, Hareket Yay., İstanbul, 1969, s. 10.

5) N. Topçu, *a.g.e.*, s. 19.

6) N. Topçu, *Ahlak Nizamı*, Hareket Yay., İstanbul, 1970, s. 24-25.

7) N. Topçu, *Kültür ve Medeniyet*, Hareket Yay., İstanbul, 1970, s. 39.

8) Topçu, *a.g.e.*, s. 26.

9) Topçu, *Ahlak Nizamı*, s. 161.

10) Topçu, *Ahlak Nizamı*, s. 112.

11) Topçu, *İradenin Davası*, s. 58-60.

Milliyetçilik millet tabanının yanında, belki ondan çok daha fazla, beyninden hayat almalıdır. Milletin beyni, tarihtir. Milletin mazideki derinliğini, mukaddesatının kuvvetini ve değerini hesaba katmak için, tarihe dayanmak gerekmektedir¹².

Milliyetçilik milli tarihin bize hediye ettiği 'ahlâk binası'na sahip çıkmaktır. İslâm'dan ruhunu alan ahlâka dayanması gerektiği için, milliyetçiliğin, ruhçu olması, düşüncenin bütünlüğü açısından zaruridir. Ama bunun için ilminde aşk ve feragat, dininde ruh ve isyan getirecek rönesanslara ihtiyaç vardır¹³. Bunun yolu da, toplumun madde olan kütesinin dikkate alınmasından ziyade, milletin, ferdi ruhtaki akislerini önemsemekten geçmektedir¹⁴.

Milliyetçilik ahlâk ve tarih şuru olduğu gibi aynı zamanda toprak şuurudur. Çünkü toprak, tarihin ve dinin yaşandığı sahadır. İnsan, tarihiyle beraber toprağın da çocuğudur. 'Babamız tarih, anamız topraktır'. Vatan toprağından ayrı bir ideal, beden ve kalpten ayrılmış sevdalar peşinde koşmaktır¹⁵.

Topçu'ya göre vatan toprağıımız olan Anadolu'da yaşayan insanlar, tabiat-iktisat ilişkisi içinde farklı bir yapı kazanmıştır. Bin yıllık sosyal münasebet içindeki bu millete Anadolu toprağı yeni bir şekil vermiş, birleştirmiş ve bütünlüştürmüştür.

Milliyetçiliğin esasını hürmet prensibi oluşturmaktadır. İnsan şahsiyetine karşı duyulan saygı tam olmadıkça, millet, ihtirasların kurbanı olur. Başkasına hürmet yerine nefis için menfaat endişesi hakim duruma gelir¹⁶.

Hürmet prensibi, insanın fert olan varlığının taşıdığı cevheri, sadece eşitlik esasına göre değil, aynı zamanda onun insanlık değerini hesaba katarak ifadelerir¹⁷.

Ferdi kıymetlerini kaybedenler, kütleyle sınırlar ve kütle halinde insanlar şu veya bu 'şef'in peşinden giderler. Mukadderatlarını başka fertlerin iradesine terk ederler. Halbuki milliyetçiliğin özü, milliyet içinde zümreleri, fertlere bağlanmaktan kurtarıp, fikirlere, ülkülere, insanın üstünde hakikat dediğimiz gayelere bağlamaktır¹⁸.

Milliyetçilik 'kendi kültürünü' yapmaktır. Ama bu, 'dış kuvvetler'e uzanmamak anlamını taşımaz. İnsanlık, insan ruhu taşıyanların müşterek hazinesidir. Kültürün oluşmasında en büyük etki büyük insanlardan gelir. Büyüklerin hepsinin müşterek ruhu ve müşterek mazisi vardır. Kültür, fertlerin eseridir; âlimlerin, sanatkârların filozofların ferdi çalışmalarıyla meydana getirilir. Bir Mimar Sinan'la Mikelanj arasında, İsmail Dede ile Chopen arasında ruh beraberlikleri bulmak hiç de zor değildir. Yunus ile Jaen Delaroix

12) Bkz. Fatih Gökdağ, "Mana Adamı Nurettin Topçu", *Nurettin Topçu'ya Armağan*, s. 194.

13) Topçu, *Kültür ve Medeniyet*, s. 45.

14) N. Topçu, *Milliyetçiliğin Esasları*, Dergah Yay., İstanbul, 1978, s. 255.

15) Topçu, *a.g.e.*, s. 169-171.

16) Topçu, *Devlet ve Demokrasi*, s. 32.

17) Topçu, *a.g.e.*, s. 16.

18) N. Topçu, *Yarınki Türkiye*, Yağmur Yay., İstanbul, 1961, 16.

arasındaki benzerlik şaşırtıcı sayılmamalıdır. Mukadderatımızın davasını tahlil ederken Geothe'nin Faust'unda metafizikleşen feryatta kendimizi bulabiliriz. Öyleyse milliyetçilik, kendi kaynaklarımızın mahsulü olan kültürü, garbin ve bütün insanlığın büyük eserleriyle, metotlarıyla yoğurmakla asla çelişmez¹⁹.

Milliyetçilik hayatın manası üzerine kuruludur. O, kalplerde ebedilik sevdası çekebilecek ruh kuvvetidir. Cemaatin ruhunu kurtarma teşebbüsü olarak da o, bir ruh mücadelesidir. Bunun içindir ki milliyetçilik, samimi bir iddia olduğu gibi, ilmi bir iddiadır da. Bu özelliğinden ötürü onun, her şeyden önce felsefi bir sistem olması ve felsefi bir sisteme bağlanması gerekir. Bu felsefe, bin yıllık tarihimizin ruhundan sıızan ilhamın mahsulü olmalıdır.

Milliyetçilik bir insan felsefesi ve bir dünya nizamıdır; bir itham vesilesi veya zafer silahı değildir. Dolayısıyla milliyetçiliğin, devirlerin tahakküm sermayesi sadedindeki siyasi hezeyanlardan sıyrılmaması gerekmektedir²⁰. Milliyetçilik, batının yarattığı 'şer cep-heleri' olan sağ ve sol şemasına oturtulamayacağı gibi, kapitalizmin parçaladığı toplumun siyasal arenasına da yamanamaz²¹.

Milliyetçiliğin, insanları 'devlete konma vaatleriyle' oyalayıp sarhoş ederek, seçimler bekleten partilerle rejimleriyle alakası yoktur. Milliyetçilik, hakikati, sanatı, ahlâkı yükselterek, insanlığı Allah'a doğru götürecektir mesul insanların irade kudretine dayanır²².

Milliyetçiliğin Özü Olarak İslâm

Milliyetçilik bir ruh hareketi ise, o zaman ruhi kaynakları kurumuş, ruhlarını yaşatmaya takatleri kalmamış otomatlar olmamak için İslâm ruhunun inceliklerine sahip bir milliyetçilik üzerinde düşünmek lazımdır. Ferdin ve cemaatin ruhunu kurtarmak, ruh hayatının sayısız tecellilerini yaşamak ve yaşatmakla olur²³.

Gerçekte Topçu'ya göre tüm uygarlık hamleleri, insanın mistik güçlerinin dördörtlük dinamizm kazandığı ruhi süreçlerin eseridir. İnsanları ilerlemeye sevk eden amil, manevi gelişmedir. Çünkü din amili, hem fert hem de toplumun ahlâkı üzerinde en kuvvetli olan amildir. Hatta onun bu alandaki tesiri, beşer nevinin en mümeyyiz vasfı olan aklın tesirinden de üstün olabilir.

Dinin dünyasında ruhumuzu kurtaracak olan aydınlığın menbanı bulmaktayız. Çünkü din, Allah ile bir nevi dostluk doğurucu aşkın tecrübesidir. Din, sonsuzluk iradesini

19) Topçu, *Yarınki Türkiye*, 199-201.

20) Topçu, *Kültür ve Medeniyet*, s. 18; *Ahlâk Nizamı*, s. 112-114.

21) Topçu, *Milliyetçiliğimizin Esasları*, s. 166.

22) Topçu, *Devlet ve Demokrasi*, s. 22; *Milliyetçiliğimizin Esasları*, s. 249.

23) Topçu, *Ahlâk Nizamı*, s. 99.

kazanma azmidir. Bu bakımdan din, insanı sonsuzluğa doğru götüren bir irade meydana getirir. Bu irade mesuliyet hissi doğurur. Gerçekte milliyetçiliğin temeli de mesul insan-
dır.

Topçu burada İslâm modernizminin verilerinden hareket etmektedir; eğer insanların fillerini değiştirmek istiyorsanız bir zihniyet değişikliği şarttır. Zihniyetler üzerinde ise en derin tesir, dinindir. Dolayısıyla din içe kapanıklığın bir nedeni olabileceği gibi, yeni bir medeniyet hamlesinin itici gücü de olabilir. Mesele İslâm olduğunda bu daha açık bir şekilde görülür, yeter ki özüne uygun olarak anlaşılabilirsin. Bu takdirde inanç kendi sadeliğine irca edileceği için, zihniyetler, ameller ve fiiller de fesattan selamet bulacaktır. Böylelikle fertlerin ve toplumun hali düzelmeye başlayacaktır²⁴. İslâm modernizminin özünü teşkil eden bu anlayış ışığında Topçu, İslâm'ı, milliyetçiliğin merkezine koymaktadır. Çünkü ona göre de İslâm, doğru anlaşıldığı takdirde, millet esasına dayanan yeni bir medeniyetin motive gücü olabilir.

Bundan başka Topçu, ilmî zihniyetle ahlâk arasında kopmaz bir bağ gördüğü için dinin milliyetçi düşüncede çok önemli bir rolü olduğu kanaatinde. İlim, hiçbir menfaat gözetmeyen ve hiçbir tatmin ile nihayetlenmeyen zekayı sonsuzluğa doğru götüren tanıma aşkıdır. İlmin başlaması için sonsuzluk aşkının doğması gerekmektedir. Bunu sağlayacak ise dindir. Nitekim batının dimağına da aşk fikrini aşlayan Hıristiyanlık olmuştur. Din, nâmütenahilik demek olan Allah olduğuna göre, ilmi doğuracak olan nâmütenahilik aşkını da yine o getirecektir²⁵.

Topçu milliyetçiliği yeni bir medeniyet hamlesi olarak gördüğü için onun ilim zihniyetiyle ilişkisi üzerinde yoğunlukla durmuştur. Bu açıdan İslâm'ın, gerçeğine uygun bir şekilde anlaşılması şartıyla, ilim zihniyetini doğurabilecek bir yetkinlikte olduğu kanaatinde. Zaten ona göre bir hayat nizamı ruha değer verdiği ve ahlâki değerlere bağlandığı nispette, hayatı gerçek gayesine yaklaştırabilir²⁶.

Haddizatında İslâm'ın asil ruhuna uygun bir ahlâk felsefesi oluşturmadıkça, batının içine düştüğü girdaba bizim de düşmemiz mukadder olacaktır. Sadece eşyanın ilmine sarılmak, arzı sömürme arzularını coşturur. Ruh bilgisine yer vermeyen bir medeniyetin, menfaat esasına dayanan insafsız bir millet anlayışı ile yan yana ilerleyerek, emperyalizmi yaratması kaçınılmaz olur.

Bugün dünyanın asil ızdırabının müsebbibi, *menfaatçi ilimdir*. Menfaatçi ilmin, menfaat bilmeyen hakikate yerini bırakabilmesini sağlayabilme, ruh için bir gaye aramaya bağlıdır. Yeni bir medeniyet mi istiyoruz? Evvela, gözlerimizi, dışımızdaki eşyadan çekip kendi içimize çevirelim²⁷.

24) Örnek olarak bkz. Muhammed Abduh, *el-İslâm Dinü'l-İlm ve'l-Medeniyye*, Arz ve Tahkik: Tahir et-Tanahî, Daru'l-Hilal, Kahire, tsz., s. 82-83.

25) Topçu, *Kültür ve Medeniyet*, s. 24.

26) Topçu, *Ahlâk Nizamı*, s. 70.

27) Topçu, *Yarınki Türkiye*, s. 188-193.

Kısaca N. Topçu'ya göre, İlim zihniyetini doğuracak olan 'ahlâk' olduğuna göre, yeni bir medeniyet hamlesi demek olan milliyetçiliğin özünü de İslâm oluşturmaktadır.

Topçu bu noktada da. İslâm modernizminin en önemli temsilcisi Abduh gibi düşünmektedir. M. Abduh bir yazısında müslümanların ilk etapta ihtiyaç duydukları ilmin teknik ilim olmadığını belirtmektedir. Onların içinde buldukları kötü durum, teknik ilimleri bilmediklerinden dolayı değil, daha ötede bir şeyden kaynaklanmaktadır. Müslümanların asıl meselesi, gayret ve çalışma azminin zayıflığı, isteklerin birbirinden fazlaca farklılığı, sabit menfaatleri kazanmada, genel menfaat fikrinin oluşturulmasında, gaflet içinde olmalarıdır. Teknik ilim bu 'ruh zayıflığı'nı gidermeye güç yetiremez. Aksine böyle bir ruh zayıflığı içerisinde teknik ilim sahibi olunması, durumu daha da kötüye götürecektir. Öyleyse ihtiyaç duyulan ilim, bu madde ilminin ötesinde bir ilimdir. Bu, ruhu ve ruhun tekamül ve tezkiyesini esas alan *insanî hayat ilmidir*. Yani nefis terbiyesidir²⁸.

Millet olmada dinin bir başka fonksiyonunu da düşünürümüz şu şekilde belirtmektedir: Millet, ruhi bir misyon etrafında birleşen birlikteliktir, herhangi bir etnik köken değildir. Irk kriteri üzerine yükselen milli bir dava olmaz. Çünkü böyle bir davanın temellendirilmesi ve benimsenmesini anlamlı kılacak hiçbir dayanak yoktur²⁹.

Millet, sadece maddi unsurlarına dayandırılırsa, kendine yeterli bir irade haline gelemmez. Çünkü maddi unsurlar, kendi varlıklarıyla birlik yapamazlar. Bunların esaslı karakteri, daima bölünebilmek, sonsuz parçalara ayrılabilirlik. Ruh bünyesinin temeli ise birliktir, çokluk içinde birlik yaşatmaktır³⁰.

Ferdi ruhlarımıza ebedi hayatı ve ebedilik inancını İslâm sunduğu gibi, milletimizin ebedi hayata sahip olması yine İslâm sayesinde³¹. Milliyetçiliğimiz bu yüzden, Kur'an'ın ruhundan fıskırmalıdır. Ahlâkçı milliyetçiliğin her halükarda ahlâk ve fazilet davasına ihtiyacı vardır. Türkün insanlık idealini, İslâm'ın ruhundan ayrılmaz, bölünmez bir cevher halinde bilmek gerekir³².

İslâm'dan arındırılmış bir milliyetçilik, bütün bunlardan dolayı, medeniyet hamlesi yaratamayan maddeci ve ütöplast bir milliyetçilik olacaktır. Halbuki millet varlığı diye bir iskeletten ibaret ruhsuz bedeni yaşatmak, milleti çürütmekten başka bir şey değildir³³.

Topçu'ya göre evet, ilahi idealin en beliğ ve en muhteşemini Kur'an getirmiştir ve ahlâki temellerimizi koyan İslâm dinidir, fakat, İslâm dini, son asırlarda, putperestlik de-

28) Abduh, *el-A'malu'l-Kâmile li'l-İmam Muhammed Abduh*, Tahkik ve Takdim: Muhammed Ammara, el-Müessesetü'l-Arabiyye li'd-Dirâsat ve'n-Neşr, Beyrut, 1979, I, 648-651.

29) Bkz. Süleyman Seyfi Ögün, *Türkiye'de Cemaatçi Milliyetçilik ve Nurettin Topçu*, Dergah Yay., İstanbul, 1992, s. 85.

30) Topçu, *Milliyetçiliğimizin Esasları*, s. 24-27.

31) Topçu, *Ahlâk Nizamı*, s. 97.

32) N. Topçu, *Mehmet Akif*, Hareket Yay., İstanbul, 1970, s. 68, 84, 117.

33) Topçu, *Ahlâk Nizamı*, s. 113.

virlerine ait hurafelere büründürülerek ruhsuz bir iskelet halinde yaşatılmaktadır. İdeal sahnemizin sıkı kalmasının nedeni, İslâm'ın ruhları doyurucu özelliğini kaybetmiş olmasıdır³⁴. Bugün ruh diye alkışlanan şeyler, hislerimiz, gururlarımız ve rüyalarımızdır. Din, maddi hayatın kadavrası haline gelince, ruha ulaşmanın ilahi yolu için gerekli olan aydınlık kaybolmuştur. Bu nedenle ahlâkımız da gerçekte materyalist ahlâka yatkın bir hale gelmiştir³⁵. Bugün din yerine, nefse bağlanan, ahiret pazarlığı ile zihinleri oyalayan bir mitoloji bulunmaktadır³⁶. Böyle bir durum sadece dini mahvetmemiştir; onun harap olması, benliğimizin de harap olması anlamına gelmiştir.

Millet görüşünde kaba, maddeci bir realizmin hakim olması ve milliyetçiliğin maddi unsurlar planında ele alınmasının gerçek sebebi de, İslâm'daki bu bozulmadır. İslâm adına Araplaşma ve Acemleşme cereyanına kendini kaptıran bir cemiyette dinin, ruhun kurtuluş gücü olarak sunulması mümkün olamayacaktır³⁷.

Yazarımıza göre İslâm'ın harap oluşunun ana nedeni ise, onun, şeriatın dar kalıpları içerisine hapsedilerek tamamen maddi planda anlaşılmasıdır. Halbuki dinin bütün dünyası ruh dünyasıdır. Dinin gayesi ruhun selametini gerçekleştirmektir³⁸.

Din, 'alet yapan' insanı mı yüceltmelidir, 'düşünen insan' ı mı? Sorusuna, 'elbette düşünen insanı' şeklinde cevap veren N. Topçu, bunun sebebini de şöyle açıklamaktadır: Çünkü hayatın mana ve gayesine yönelen, düşünen insandır. Hz. Peygamber'in esaslı görevi, bu düşünen insanı yüceltmek olmuştur. Vahy olunan bütün dinler gibi İslâm'ın da yeryüzüne getirdiği inkılâp, yapıcı insana değil, düşünen insana yönelmesi olmuştur. Düşünen insanı yüceltme işinde insanlığın en büyük zaferini dünyaya getiren İslâm dinini, şeriat boyutuna indirgemek suretiyle, yapıcı insan davası haline sokmak, onu içinden yıkmış ve çürütmüştür³⁹.

Topçu'ya göre buna rağmen İslâm'dan ümit kesmemek lazımdır. Çünkü bu bozulmuş din anlayışıyla bizim ruhumuzun mayası olan İslâmlığı birbirine karıştırırsak, yabancı bir unsurdan sıyrılmak isterken kendi benliğimizden sıyrılmaya felaketine uğrayabiliriz⁴⁰.

Burada yapılması gereken, İslâm'ı, büyük bir ruh hamlesi haline yükseltecek ıslahatların gerçekleştirilmesidir. İslâm yeni bir medeniyet için gerekli olan metafizik ve felsefenin hamuru olacaktır. Ama bunun için onun ihyası, esaslı şarttır⁴¹.

İhya için öncelikle yapılması gerekenleri şu şekilde özetleyebiliriz: Din efsane ve mitolojinin kıskaçından kurtarılmalı, her türlü kurumsallaşmanın üzerinde değerlendirilme-

34) Topçu, *Ahlâk Nizamı*, s. 21.

35) Topçu, *Kültür ve Medeniyet*, s. 42-43.

36) Topçu, *Milliyetçiliğimizin Esasları*, s. 249.

37) Topçu, *Yarınki Türkiye*, s. 55.

38) N. Topçu, *İslâm ve İnsan*, Hareket Yay., İstanbul, 1970, s. 29 vd.

39) Topçu, *a.g.e.*, s. 44.

40) Topçu, *Yarınki Türkiye*, s. 55.

41) Topçu, *Kültür ve Medeniyet*, s. 22.

li ve o, bir bilgi kaynağı olarak değil, ruhî kuvvet kaynağı olarak görülmelidir. Çünkü din bir mantık sistemi olmadığı gibi, bir dünya saltanatı da değildir⁴².

N. Topçu'ya göre hem içsel hem de dışsal yaşantımızda kainat nizamına benzer bir nizam elde etmek istiyorsak, dinin ışığına ihtiyacımız vardır. Menfaatin zekasının, ruhun kudretini inkar ettiği, hodgamlıklar uğruna kaba maddeciliğin hakim olduğu çağımızda, insan denen varlık, bölünmekten korunmalıdır. Bunun için, bütün hareketlerimizde ruhun emriyle yola çıkıp, sonunda, gayeye ruh dünyasında yükseliş, esas olmalıdır⁴³. Tekniğin gücüyle dünyanın makineleştiği, insanın da 'makineleşmek istiyorum' dediği bir zaman kesitinde bunu frenleyebilecek ruhi bir güce ihtiyacımız vardır⁴⁴.

Yürüyüşler Allahsız olunca, ihtiraslar mutlaka devreye girerler. İhtiraslarımız, halkın kontrolü tam yerinde olduğu sıralarda bile, zaman zaman şahsımız hesabına zar atmamıza sebep olurlar. Halbuki, cemaatin ruhunu kurtarmaya talip *millet mistiklerinin*, İslâm ve Tasavvuf geleneğinde kendisini gösteren, ilim ve faziletle yoğrulmuş 'Allah halifeleri' olmaları gerekir⁴⁵.

N. Topçu'da, İslâm ahlâkının milliyetçiliğin kalbi olmasının bir manası da şudur: Böylece bütün hayat aktiviteleri, ferdi menfaatlerden, ihtiraslardan kurtulacak, ilahi bir zeminde değerlendirilmiş olacaktır. Bu takdirde tüm aktiviteler, sağlam iradenin disiplini altına girecektir. Sonuçta çalışma, kutsal hale gelecek ve adalet esasına dayanacaktır.

Yine böylece örneğin iktisadi yönelişler, sırf iktisadi gayelere bağlanmaktan kurtulacak, ruhî ve ahlâki gayelere hizmet ciheti kazanacaktır. Dolayısıyla, ruhun maddeye esir olması, ahlâkın iktisada tabi olması önlenmiş olacaktır. Cemiyet, *madde cehennemi* olmaktan korunacaktır⁴⁶.

İslâm ahlâkını milliyetçilik düşüncesinin ilk unsuru olarak kabul etmesinde N. Topçu'nun gayelerinden biri de, milleti bir 'tabii toplum olarak görmesi ve ona cemiyetten farklı bir mana vermesidir. Ona göre cemiyetin ahlâkı yoktur. Eğer böyle bir şey olursa, cemiyet denen varlığın kendi içine kapalı bencil haklarının korunması için yapılan teşkilattan başka bir şey ortaya çıkmaz. Cemiyet menfaati ise değer yaratmaz.

Dinin ruhunu bir toplum nizamı haline getirmiş 'ahlâki cemaat' ise, cemiyetin zıddına, fertlerini sonsuzluğa teslim eden öyle bir topluluktur ki, onun cemiyet halindeki bütününü de bir fert gibi ele alınarak, yine aynı sonsuzluğa teslim edilmiştir⁴⁷.

42) Geniş bilgi için bkz. M. Zeki İçsan, "İslâm İhya Hareketi Modernizm ve Nurettin Topçu", *Türkiye Günlüğü*, sayı:31, Kasım-Aralık. 1994, s.45-75.

43) Topçu, *Yarınki Türkiye*, s. 107.

44) Topçu, *Kültür ve Medeniyet*, s. 13-14, 17.

45) Topçu, *Milliyetçiliğimizin Esasları*, s. 237.

46) Topçu, *Ahlâk Nizamı*, s. 83. Ayrıca bkz. Muhammet Sarıtaş, "Nurettin Topçu'nun Fikir Dünyası", *Nurettin Topçu'ya Armağan*, s. 91.

47) Topçu, *Milliyetçiliğimizin Esasları*, s. 181-182.

Topçu'nun 'cemiyyet' karşısında 'cemaati' yüceltmesini, Tönnies'in kullandığı anlamda bir 'gemeinschaft' savunuculuğu veya üçüncü dünya popülizminin, bu düzeni idealleştirme örneği olarak görmek⁴⁸ pek mümkün değildir. Zira, batılı literatürde gemeinschaft, primer toplumdur, sadece kendi içine yönelmiş kapalı toplumdur. Halbuki Topçu'da cemaat, bencil haklarını koruma iç güdüsünü aşmış, belli bir hümanizma içinde insanlığa değer üreten bir yapı arz etmektedir. Bu anlamda 'sekonder' bir özelliği bulunmaktadır.

Gerçi Topçu, cemaati, 'hepsine üstün olan bir ideale ferdiyetlerini feda ederek birleşen insanlar topluluğu' olarak tarif etmekte ve bunu açıkça ilkel toplumların 'mana'sına benzetmektedir. Fakat burada ferdiyetlerin fedası, genel menfaat fikrinin oluşmasının bir ön şartı gibidir. Bir nevi, kamu ideali, kamu hukuku, kamu menfaati karşısında ferdi menfaatlerin aşılmasıdır. Yoksa fert şahsiyetinin bir bütün olarak cemaat içinde erimesi anlamında değildir. Çünkü Topçu, ruhu olan şahsiyet sahibi fert üzerinde oldukça önemle durmayı asla ihmal etmemiştir. Ziya Gökalp'in 'ben yok biz varız' sözünü eleştirmesi, bunun bir örneğini teşkil etmektedir.

Topçu'nun cemaat içinde ferde verdiği önemi gösteren bir başka husus da onun 'milli kültürü kim yarattı?' sorusuna verdiği cevaptır. Bu soruya Gökalp, 'toplum' cevabını vermektedir. Gökalp, milli kültürü, toplumsal bir kategori olarak ele alma taraftarıdır. Oysa Topçu, milli kültürü, kolektif değil, bireysel çabaların eseri olarak görmektedir. Ona göre kültür, fertlerin eseridir; âlimin, sanatkarın, filozofun ferdi çalışmalarıyla meydana getirilir⁴⁹.

Nurettin Topçu'nun cemaatçiliği, İslâm modernizminin, batı toplumlarının gelişmesinin önemli nedenlerinden birinin toplumsal şuur olduğunu kabulle, doğu toplumlarına hakim olan 'günü birlik' yaşayan bencil insan tipini sorgulamalarına benzemektedir. Örneğin Abduh'a göre de İslâm dünyasındaki zayıflığın nedeni, bireyciliğin (hodgamlık heva ve hevese uyma anlamında), hakimiyetindeki insanların nefislerinde cemaat ruhu taşımamalarıdır. Halbuki gelişebilmek için, millet fertleri arasında katılımcı bir ruhun güçlendirilmesi zorunludur⁵⁰.

Gerçekte Topçu'nun 'cemaati', ferdi ruhları aktif hale getirebilecek, onda ebedi olarak ilahi dünyanın varlığını sağlayabilecek bir şuurdur⁵¹. Başka bir ifade ile cemaatçilik anlayışında bile Topçu'nun vurgulamak istediği şey, ferdi şuurdur. Cemaat, ferdi şuur hareketine geçirdiği için önemli olmaktadır:

"Büyük aşklarımız, cemaatlerin vicdanından bize kadar gelen ilahi sarsıntılardır."

48) Böyle bir değerlendirme için bkz. Ögün, a.g.e., s. 107-109.

49) Bkz. Topçu, *Milliyetçiliğimizin Esasları*, s. 70; a.mlf., *Ahlâk Nizamı*, s. 161; *Yarınki Türkiye*, s. 198.

50) Bkz. Muhammed el-Behiy, *Çağdaş İslâm Düşüncesinin Oluşumu*, s. 140-141.

51) Bkz. Topçu, *Kültür ve Medeniyet*, s. 41.

Cemaatçi anlayış Topçu düşüncesinde, millet planında farklılıklara ortak bir ruh dünyasında anlam kazandırmak demek olduğu gibi, aynı zamanda bir hümanizmus ideali de olmaktadır:

“Cemaate götüren hareket önce her sahadaki ikilikleri ortadan kaldırmalıdır. Hakla kuvvet, tahakkümle merhamet, bilgisizlikle ilim, servetle sefalet ikilikleri, kendi aralarından, varlığı selamete kavuşturanın içerisinde eriyerek birleşmelidir. Bunun gibi, halkla münevverin, muhafazakârla inkılâpçının, doğulu ile batılının, birbirlerinin gözlerinin ta içine bakarak, karşılıklı kalplerini okumak suretiyle, el ele vermeleri lazımdır. Bizi ezen nefretle lakaytlık halleri aşılmalıdır.”⁵²

Yine cemaatçilik, ferdi ruhların cemiyet içerisinde kaybolmasına bir tepkinin adıdır. Topçu'ya göre, bir toplumda, mukaddesatın yaratıcısı olan ferdiyetler ortadan kalkarsa, büyük bir iç sıkıntısı başlar. Böyle durumda fertler, herkesin toplandığı yere koşarlar, herkesin alkışladığı kâbusu alkışlarlar. Kayıtsızlık ve hodgamlık, insan ruhuyla yaşayanların tüylerini ürpertici bir hal alır. Özgüvensizlik duygusu sonuçta belalı bir hale gelir. İnsandaki ruh kuvvetleri ezilir. Hareket enerjisi sıfıra iner⁵³.

Topçu'nun İslâm ahlâkına dayalı cemaatçi bir yapı öngörmesi, bütün bunlardan dolayı, asla hakikati sadece kendi içinde gören kapalı bir toplum modeli arzusu değildir. Aksine Topçu, bu modeli bazen kendini aşma projesi olarak değerlendirmektedir. Bunun en güzel örneği, İslâm ahlâkına ve ruhuna ihtiyacımız var derken bile Topçu'nun şu önemli noktaya dikkat çekmesidir: Yaygın kanaate göre batıda madde doğuda ise ruh barınmaktadır. Halbuki doğuda ruh diye alkışladığımız şeyler, hislerimiz, gururlarımız, rüyalarımızdır. Bu yüzden doğunun ahlâkı materyalist ahlâka daha yatkındır. Bunun için, Avrupa'da ahlâk çok düşük, bizim ahlâki kıymetlerimiz onlarınkine üstündür, Avrupa'nın iyi şeylerini alalım fakat ahlâkından uzak duralım şeklindeki düşünceler, gerçek durumu yansıtmayan amiyane düşüncelerdir. Filhakikâ Avrupa'da fenalıklar ve hastalıklar var ama bunlar, onun ahlâkını temsil edemez, belki ahlâkının düşmanlarıdır. Ahlâkı meydana getiren unsurlar, insanın hürmete layık olduğunu kabul, cemaatçi anlayış, isyan iradesi, yani sonsuzluk iradesinin, nefislerin sefaletleriyle ihtiraslarına ve bunlardan doğan zulümlere karşı ayaklanması, batı ahlâkının özünü teşkil eden unsurlardır⁵⁴.

Topçu'ya göre millet şuurunu muhafaza etmekle birlikte insanlığın tabii bir uzvu olarak yaşamaya mecburuz. Millet kalarak insanlık içinde yer alma, onun milliyetçiliğinin esaslı amillerinden biridir. Bu yüzden Topçu'da cemaatçi, yani ruhçu milliyetçilik, açık toplum düşmanlığı anlamına gelmemektedir. Onun milleti sonsuzluğa uzanan bir fert gibi tahayyül etmesi, diğer 'fertlerle', yani milletlerle açık bir ilişkiye, düşünce planında kapı aralaması demektir. Burada ilginç olan nokta, Topçu'nun, muhafazakâr liberalizmin millet anlayışına çok yaklaşmış olmasıdır.

52) Topçu, a.g.e., s. 45.

53) Topçu, *İradenin Davası*, s. 34; a.mlf., *Milliyetçiliğimizin Esasları*, s. 161.

54) Topçu, *Kültür ve Medeniyet*, s.39-44.

Çünkü o, millet olma konseptini, insanlığa üye olma düşüncesi ile uzlaştırma yoluna gitmiştir. O, millet olma fikrini, diğer fertlerle ilişki kurmadan yaşanamayacağını idrak eden bir fert kimliğinin, makro-sosyal düzeye uzaması olarak düşünmektedir. Bu izotemik milliyetçiliği ile Topçu, ilkel bir atacılık düşüncesinden yola çıkan üçüncü dünyacılığın, megalotimik milliyetçilik anlayışlarından kesin bir çizgi ile ayrılmaktadır.

Topçu'nun cemaatçi milliyetçiliği derinliğine incelendiğinde görülecektir ki aslında o, Max Weber'in 'Protestan Ahlakı ve Kapitalist Zihniyet' adlı çalışmasında yaptığı gibi, sosyal etkilemeyi fikir tarafından ele alma gayreti içine girmiştir⁵⁵. Tarihi maddecilik tezine karşı, iktisadi ve sosyal olayların, arkalarındaki fikri faktörlerle içten ve derinden işlenip etkilendiğini ortaya koymaya çalışmıştır. Örneğin iktisattan değil iktisat ahlâkından bahsetmiştir. Onun çalışma ahlakı ile ilgili belirttiği hususlar, Max Weber'in Protestan ahlâkı için öngördüğü özelliklere de bazı açılardan benzerlikler göstermektedir. O, İslâm ahlâkını çalışma hayatı için bir nefis terbiyesi olarak gördüğü için cemaatçi yapıdan bahsetmektedir. Başka bir ifade ile onun 'cemaati', sosyal hayatta, özellikle çalışma hayatında aktif-asketik bir dünya görüşü sağlayabilecek, özüne uygun olarak anlaşılmış İslâm ahlâkıdır.

Anadoluculuk

N. Topçu'nun Anadoluculuğu, İslâmsız milliyetçilik anlayışı karşısında oluşturulmuş bir tez olduğu gibi, Türk unsurunu görmezlikten gelen İslâmcılık anlayışına da tepkinin adı olmuştur. Başka bir ifade ile Anadolu milliyetçiliği, Topçu'nun İslâm'a bakışından doğan bir anlayışı ifadelendirmektedir. Burada da baskın rol, İslâm'ındır.

Anadolu coğrafyasında İslâm'ın ruhuna dayanan bir milliyetçilik anlayışında olan Topçu, bu yüzden milliyetçiliğin kökenlerini, İslâm'dan evvelki Türk unsuruna bağlayan girişimi, manalı bir girişim olarak değerlendirmemektedir.

Bu tarih tezi, Türklerin Osmanlı imparatorluğu içerisinde bir araya gelmelerinden çok daha önce medeniyete katkıda bulunmuş oldukları fikri üzerine inşa edilmiştir⁵⁶. Nitekim Cumhuriyetin ilk yıllarında Türk Tarih Tetkik Cemiyeti tarafından hazırlanan Tarih kitabında, Türkün tarihi, dört bin yıl evvel Anadolu'da yaşayan Etilere kadar götürülmektedir⁵⁷.

İyi niyetli bir düşüncenin eseri olan bu tezle, aslında ortaya konulmaya çalışılan şey, Türklerin batı medeniyetinin bir parçası olduğu varsayımını bir gerçek olarak sunmaktır. Böylece batı dünyasında yer edinmeye çalışan Türkiye'nin batılı devletlere, 'biz sizdeniz' mesajı verilmiş olacaktır.

55) Max Weber'in bu konudaki görüşlerinin özlü bir değerlendirmesi için bkz. Sabri F. Ülgener, *Zihniyet ve Din İslâm, Tasavvuf ve Çözülme Devri İktisat Ahlakı*, Der Yay., İstanbul, 1981, s. 23vd.

56) Bkz. Şerif Mardin, *Türkiye'de Din ve Siyaset, Makaleler 3*, İletişim Yay., İstanbul, 1992, s. 69.

57) Bkz. Erol Güngör, *Kültür Değişmesi ve Milliyetçilik*, Töre Devlet Yay., Ankara, 1980, s. 66-67.

Topçu'ya göre bu tez, hangi amaçla ortaya atılırsa atılsın, gerçekçi bir tez değildir. Çünkü İslâm olmadan evvelki Anadolu bize benzememektedir. İslâm, onun ruhunu değiştirmiştir. Bu ruh başkalığı, Anadolu'nun İslâm'dan evvelki tarihini yakından benimsemeyi önlemektedir⁵⁸.

Topçu, aynı zamanda belirtir ki, Türkün köken olarak kendilerine dayandığı iddia edilen nesiller, İnsanlık medeniyetine katkı sağlamak şöyle dursun, Anadolu coğrafyasında medeniyeti zedeleyen unsurlar olmuşlardır. Bu vatanda Elen nesilleri, toprağa bağlı halkın değerlerini zedelemiştir. Eti çocuğu Tanrı'ya el kaldırmıştır. Makedonya çocukları, burada barbar zorbalığı yaratmışlardır. Kısaca, İslâm'ın güneşi bu ülkede doğunca ya kadar burada yer yer tahrifler olmuştur ve bunlar Anadolu'yu içinden yaralamıştır⁵⁹.

Topçu'ya göre milliyetçiliğimizin doğuşunu, Tanzimat'a veya Meşrutiyete bağlamak, dolayısıyla Türk milliyetçiliğini, batıdaki gelişmelerin Türkiye'deki geç kalmış bir aksülameli olarak görmek de, tarih bilgisizliğinin ve felsefi görüş eksikliğinin eseri olsa gerektir. Bu görüşün temelinde yatan ise İslâm aleyhtarlığıdır⁶⁰.

Batının tesiriyle meydana gelen bir milliyetçilik anlayışının bulunduğu, Fransa'dan bütün Avrupa'ya yayılan bu anlayışın, Osmanlı aydınlarını etkisi altına aldığı, bu arada batıcılık ile iç içe bir Türkçülük akımının geliştiğini N. Topçu kabul etmektedir. Fakat ona göre bu tür milliyetçilik anlayışının içtimai bir tebliği bulunmamaktadır⁶¹. Bu yüzden Tanzimat veya Meşrutiyet, Türk milliyetçiliği için bir milat olarak kabul edilemez:

*"Milletleşme hareketimizin 19. asrın sonunda yaşayan bir zümre yazarın kafasında doğduğunu iddia edenlerin milletten ve tarihten habersiz gafiller olduğunu söylemek, hakikatin ifadesidir. Bizim milletimiz, Orta Asya'dan kaynaklı Türk soyundan çıkmış ve dokuz yüzyıl önce Anadolu'da kurulmuştur."*⁶²

Ayrıca Topçu belirtmektedir ki, Türk milliyetçiliği, İslâm'ın asil ruhundan beslendiği için Avrupa'daki milliyetçilik akımlarından muhteva ve hümanizma yönünden farklı bir karaktere sahip olmuştur. Avrupa'da doğan milliyetçilik, zümrelerin amansız menfaatlerine dayanmaktadır. Avrupa'da milliyet, devlet adamlarıyla sanayi sahiplerinin kin, menfaat ve hodgamlıklarının sanatkârâne bir elbiseye bezenmiş aleti haline gelmiştir. Bu kıtada her türlü zulme ve barbarlığa 'millî' adı verilmiştir. Napolyon harpleri, 1870 harbi, 1914, 1939 cihan harpleri hep böyle anlaşılmış ve tohumları böylece cihana saçılmış bir milliyetçiliğin eserleridir. Bu harpler, milliyet harperidir⁶³.

Gerçekte mesela bir Alman milliyetçiliği tarihte daima soy unsuruna dayanmış bu yüzden ırkçı bir karakterde kendini göstermiştir. Fransız milliyetçiliği, kültür temeline

58) Topçu, *Yarınki Türkiye*, s. 158.

59) Topçu, *Milliyetçiliğimizin Esasları*, s. 45.

60) Topçu, *Ahlâk Nizamı*, s. 117.

61) Topçu, *Milliyetçiliğimizin Esasları*, s. 1.

62) Topçu, *a.g.e.*, s. 50.

63) Topçu, *Yarınki Türkiye*, s. 55vd.

dayanmış, entegrist bir özelliğe sahip olmuştur. İngilizler, emek ve ekonomi unsuruna dayandıklarından sömürücü ve egoist yapıda bir milliyetçilik davası gütmüşlerdir. Biz ise, Anadolu'nun coğrafyasında İslâm'ın ruhunu yücelten ve toprağın çehresine İslâm'ın ruh ve karakterini sindiren ruhçu bir milliyetçilik davasına bağlanıyoruz⁶⁴. Anadoluculuk, gerçek milliyetçiliğimizi bin yıllık tarihimizden çıkararak onun kalbine İslâm'ı koymaktır. Batının temsil ettiği maddeci ütopyizm ve kaba realizme karşılık Anadolucu milliyetçilik, ruhçu idealizmle coğrafyanın gerçeğinde ebediliğe göz koyan ruhların selamet davasını yaşatmaktadır⁶⁵.

Anadolucu milliyetçilik Topçu'da, diğer yandan, İslâmcıların tezlerine verilmiş bir cevap olmaktadır. Topçu'nun ifadesiyle İslâmcılar, dini milletten ayırarak milleti kabul etmemişlerdir. Soydan ve vatandan ayrı bir ideal olamaz. Bu yüzden İslâmcılık, bedenden ayrılmış bir sevda peşinde koşmaktır. Hakikatte, bin yıllık tarihimiz içinde ortaya konmuş olan Anadolu Müslüman Türk kültürünü, örfleri, folkloru, edebiyatı ve güzel sanatlarıyla tasavvuf felsefesi ve İslâm ahlâkıyla bir potada yoğurmak elzemdir⁶⁶. Çünkü bu manada bir bedeni ruhtan ayırırsanız, ruh diye elinizde kalan bir vehim olacaktır. O da kendi samimi hayatına, İslâmcıların elinde bağlanmadığından, bir riya, bir efsane, sonunda bir hezeyan yığını haline gelecektir⁶⁷.

Topçu bu konuda özetle şunları söylemektedir: Panislamizm iddiasıyla bazı dar görüşlülerin Türk ülkesinde Türklükten ayrı bir İslâm hayatına tahassürleri, bedenden ayrı yaşayan bir ruh hasretini andırmaktadır. Böyle bir şey mümkün değildir. Esasen bunların davası, bir hareket ve doktrin halini hiçbir zaman alamamış, ferdi istekten ileri gidemmiştir. Bu yüzden ilim dışı bir düşünüş olmuştur⁶⁸.

Nurettin Topçu, sonuçta, İslâm'ın Türk milliyetçiliği için değerini sembolize ettiği için olacak, onu, 1071 Malazgirt zaferiyle başlatmaktadır. Kendi ifadesi ile milli tarihimiz, Anadolu'da ilk medeniyetlerin yaşadığı devirlerden yani binlerce sene öncesinden değil, Anadolu'ya Türk unsuru tarafından İslâm'ın ruhunun saçıldığı bin yıl evvelden başlamaktadır⁶⁹.

64) Topçu, *Ahlâk Nizamı*, s. 113.

65) Topçu, *a.g.e.*, s. 111.

66) Topçu, *Kültür ve medeniyet*, s. 7-8.

67) Topçu, *Ahlâk Nizamı*, s. 106.

68) Topçu, *Milliyetçiliğimizin Esasları*, s. 53-55.

69) Topçu, *Ahlâk Nizamı*, s. 111.